
Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Nordisk glesbygd under lupp – Vasas landsbygdsforskare deltar i forskningsprojekt
- Tre irländska exempel på god praxis – YTR:s nätkolumn
- Pole position för Finlands Leader-grupper – Petri Rinne president för ELARD
- Världsarvsstatusen ny möjlighet för Malax-Korsnäs bygden
- Alla dåliga vägar bär till byn Åvist – byborna frustrerade
- Läs även detta: **Förbindelser, kommunikation och tillgänglighet tema för nya numret av nättidningen Korvesta ja Valtateiltä *Glesbygdsproblematiken lyfts fram i romanböcker *Landsbygdsparlament vill lyfta upp landsbygden på agendan inför riksdagsvalet – stort diskussionstillfälle hålls i mars i Helsingfors *Landsbygdsrådslaget drar till Syd-Österbotten*

Cit: ***”Den finländska forskningen kommer att vara en självklar del av europeisk komparativ forskning om landsbygd, energi, mat fritidsindustri, naturresursförvaltning. Världens mest kända forskare kommer att under en månad varje år att arbeta i Finland.”***

Professorn i rural forskning vid Åbo Akademi i Vasa Erland Eklunds syn på finländsk landsbygdsforskning år 2030 i landsbygdsprofessorernas utfrågning i tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus 6/2010.

”Ifall vi i vår regionutvecklingsstrategi omfattar varumärkesgruppens mångfacetterade helhet, skulle det bli en totalförändring i regionutvecklingens konstellation.”

Professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäki om att regionutvecklingens nuvarande elit inte har ett mångfacetterat Finland som mål, utan ett metropolstatstänkande, det här med anledning av rapporten från Jorma Ollilas arbetsgrupp för varumärket Finland som inspirerat Hannu till regionutvecklingstankar (Katajamäkis blogg, http://blog.uwasa.fi/aluekehitys/monimuotoisesti_ehea_suomi/).

”Helst ska maten vara ekologiskt odlad, men konventionellt odlad mat från närområdet är ändå bättre än eko-broccoli från Argentina.”

En av tongångarna under ett möte 1.12 om närmat i Sundby i Pedersöre, Österbotten, där producenter och konsumenter fick träffas öga mot öga. Problemet är att konsumenter har svårt att hitta de producenter som vill sälja lokalt. Behållningen från mötet blev i alla fall en lista med kontaktuppgifter till producenter som är intresserade av direktförsäljning (Österbottens Tidning 3.12).

NORDISK GLESBYGD UNDER LUPP – VASAS LANDSBYGDSPROJEKT

Stora delar av Botnia-Atlanticaregionen kännetecknas av stora glest bebyggda områden med regioner och kommuner som står inför stora utmaningar när det gäller att svara för välfärdstjänster med hög kvalitet. Men en hållbar ekonomisk utveckling förutsätter att såväl naturresurser som mänskliga kunskaper och kompetenser nyttjas och organiseras på ett fruktbart sätt. Nu kommer ett omfattande nordiskt forskningsprojekt, LUBAT - Lärande om utveckling i Botnia-Atlantica, att genomföras i regionen under åren 2011-2013. Det är den europeiska regionala utvecklingsfonden och regionala myndigheter i Österbotten, Västerbotten och Nordland som står för finansieringen. Som projektkoordinator fungerar Umeå universitet, där forskare från den kulturgeografiska och statsvetenskapliga institutionen medverkar. I Vasa ingår forskare från regionvetenskapliga institutionen vid Vasa universitet och enheten för demografi och landsbygdsstudier vid Åbo Akademi i Vasa, medan det i Bodö medverkar forskare vid Högskolan i Bodö och vid institutet för Nordlandsforskning. Syftet med projektet är att genomföra ett antal ingående studier, vilka kan bidra till den regionala utvecklingen i Österbotten, Västerbotten och Nordland. Inom ramen för samordnade studier av några utmaningar man står inför i de tre regionerna, skapas förutsättningar för jämförelser av likheter och olikheter, samt identifiering av lyckade resultat som skulle kunna påverka policyutformningen i gränsregionerna på andra sidan nationsgränsen. Projektet syftar även till att skapa ett långsiktigt samarbete mellan forskningsmiljöerna i Vasa, Umeå och Bodö kring regionala utvecklingsfrågor. En annan viktig del i projektplanen är att utveckla samarbetet med näringsliv och beslutsfattare kring implementering av nya utvecklingsstrategier genom att anordna ett flertal lärandeseminarier på olika platser inom Botnia-Atlanticaregionen. Inom ramen för projektet etableras i Vasa ett Botnia-Atlanticainstitut. *Uppgifterna är från en artikel till ett kommande nummer av Maaseutu Plus – Landbygd Plus. Artikelskribenten Erland Eklund är professor i rural forskning vid Åbo Akademi i Vasa och en av landets landsbygdsprofessorer.*

TRE IRLÄNDSKA EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS – YTR:s NÄKOLUMN

Utnyttjandet av forskningen, utvecklingen av partnerskapsprincipen och betydelsen av snygga platser i en turismprodukt är tre exempel på god praxis som vi i Finland kunde ta modell av från Irland. Låt oss börja med forskningen, som är en självklar utgångspunkt för utvecklingsarbetet på Irland. Under en studieresa till Irland lyfte alla, såväl utvecklaren, byahövdingen som företagaren, fram detta under sina presentationer. Det största intrycket gjorde byahövdingen, som berättade att ***byaplanerna genomfördes med hjälp av ett schema: forskning, analys, gemensamma workshoppar, en plan, genomförande och uppföljning.*** Med hjälp av forskningen görs även en mer omfattande kartläggning av de regionala utvecklingsbehoven tillsammans och över branschsektorer. I Finland är inte forskning ett naturligt hjälpmedel för utvecklingsarbetet inom nätverken. Forskningsrön utnyttjas även i liten utsträckning inom projekten, för att inte tala om beredningen av planerna. Nog skulle väl projekten och övriga utvecklingsplaner blir mer målinriktade, mer genomförbara och mer resultatrika på detta sätt? Om vi sedan ser på partnerskapsprincipen, så finns på Irland enheter inom grevskapens område som påminner om våra utvecklingscenter. I exempelvis en region på Irland ***sammanträder aktörer inom olika områden, såsom företagare, utvecklare och aktörer inom tredje sektorn, enligt behov och man engagerar dem i planeringsprocessen.*** De deltagande aktörerna är jämställda och engagemanget, samt att man arbetar för samma mål, säkerställs med hjälp av bl.a. information. Olika planer och strategier utvecklas också enligt samma linje, och man kan sålunda utnyttja de innovationer som sker i gränsytan mellan branscherna och de existerande beröringspunkterna. Utveckling av turismen såg verkligen ut att innebära utveckling av den, utifrån behoven och med stöd av forskningsresultaten. Till sist

har vi betydelsen av snygga platser i en turismprodukt. ***Byar som har fått statusen Tidy Town, är speciellt stolta över den egna byn och engagerad i underhållet av denna. Snyggheten syntes också hos företagen, där även mer anspråkslöst företag ser inbjudande ut, då man förnimmer omsorgen redan på byavägen.*** Skulle en tävling mellan byarna förbättra situationen även hos oss? Man kan säga att det i Finland finns ett tydligt behov av att förtäta och klarlägga det labyrintartade och vidsträckta nätverk som genomför landsomfattande, regionalt och lokalt utvecklingsarbete för att åstadkomma ett bättre slutresultat. Men allt var inte grönare på andra sidan staketet. Vi kan till exempel vara stolta över den finländska maten eller över användningen av den existerande infrastrukturen för friluftsliv på kommersiella grunder, de "hälsosamma" lokalerna, nivån på museerna. Ja, listan kunde göras längre, så låt oss alltså vara stolta över det vi har. Även det lilla är vackert. *Texten "Är gräset alltid grönare på andra sidan staketet? – Finland kan dra lärdom av utvecklingen av landsbygdsturismen på Irland" för december månads nätkolumn har skrivits av Nina Vesterinen som är sekreterare för Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för turism. På YTR:s webbplats finns den fullständiga texten att läsas via länk under adressen <http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/>.*

POLE POSITION FÖR FINLANDS LEADER-GRUPPER – PETRI RINNE PRESIDENT FÖR ELARD

Finland får en hög post inom EU:s landsbygdsutveckling åren 2011–2012 i och med att verksamhetsledaren för utvecklingsföreningen i Birkaland och Satakunta Joutsenten reitti Petri Rinne valts till president för European Leader Association for Rural Development (ELARD) i Bryssel. ELARD är den internationella paraplyorganisationen för EU:s ca 2 000 Leader-aktionsgrupper. Leader-metoden har under 20 år utvidgats från att ha varit EU-kommissionens lilla experiment till att omfatta största delen av landsbygdsområdena i EU. ELARD:s representanter är verksamma bl.a. inom olika EU-organ, där de representerar Leader-aktionsgrupperna. År 2011 inleds den intensiva planeringen av programperioden 2014–2020 för utvecklingen av landsbygden. Särskilt beaktansvärt är att de finländska Leader-grupperna genom ordförandeskapet nu får en pole position i att påverka arbetet. *Uppgifterna är från landsbygdsnätverksenhetens nyhetsbrev den 1 december, där man även kan läsa om kommande evenemang. Nyhetsbrevet kommer upp på nätverksenhetens hemsida inom kort, www.landsbygd.fi/sv.*

VÄRLDSARVSSTATUSEN NY MÖJLIGHET FÖR MALAX-KORSNÄS BYGDEN

I hela världen finns närmare 900 världsarv (kulturarv, naturarv eller en kombination av båda), varav 21 går över flera nationsgränser med *Höga Kusten-Kvarkens skärgård* (naturarv) som ett av dessa sedan år 2006. Här deltar Malax-Korsnäs kommuner tillsammans med de övriga kommunerna inom Vasaregionen, vilka innehar områden upptagna på världsarvslistan, i flertalet gemensamma projekt och satsningar. Därtill har en världsarvsdelegation för Kvarkens skärgård bildats, och som består av flera olika intressegrupper, såväl lokala, regionala som statliga. Det finns även samordnande organ med Höga Kusten. För att utveckla mera satsningar och synergier lokalt skrev så Malax-Korsnäs kommuner ihop en gemensam projektansökan till Aktion Österbotten rf med namnet *Livet som lots/Fyrvaktaren på Moikipää fyr – Skärgårdskulturarv i Malax- och Korsnäs kommuner*. Finansiering beviljades för ett tvåårigt projekt, som startade i höstas. I Malax-Korsnäs har man en intressant skärgårdshistoria. I Molpe by, Korsnäs finns den nedlagda sjöbevakningsstationen på Molpehällorna och ute i Bergö skärgård, Malax finns den nedlagda lotsstationen på Rönnskär. Stationerna har idag omvandlats till naturstationer som förvaltas av Forststyrelsen. Inom ramen för det gemensamma projektet har kulturhistorien speciellt lyfts fram. Hur var det att vara fyrvaktare på Moikipää fyr i början av 1800-talet, och vad hände egentligen i september

1808 på Moikipää fyr, då den siste fyrvaktaren Jakob Rautio försvarade sin fyr gentemot ryssarna? Idag vet man ganska långt svaret, tack vare boken om Fyrvaktaren på Moikipää fyr, som utgavs på 1800-talet och vars efterforskningar visade sig bli riktigt lyckade. Boken möjliggör uppbyggnad av intressanta tidsresor och andra kulturmiljöpedagogiska satsningar. På Rönnskär, i det gamla lotssamhället hittar man liknande intressanta historier, om troligen den första lotsen Märten Uhrväder på 1700-talet, eller historien om lotssläkten Erik Söderholm som i sex rakt nedstigande led befunnit sig som lots på Rönnskär med barn, kor och livets hårda provningar. Att jobba med världsarv i ett lokalsamhälle såsom Malax-Korsnäs, innebär mer eller mindre en helt ny näring, där småföretagsamheten kombineras med aktiviteter gällande turism, kultur, natur, förplägnad, övernattnig, lägerskolor, världsarvs pedagogik m.m. Inom projektet vill man ta tillvara det intressanta i kommunernas kulturhistoria och lyfta fram temat i kombination med dess världsarvsområde, d.v.s. att möjliggöra för ett lokalsamhälle att vara delaktigt och bli en aktör på en sådan världsomsparande lista som UNESCO:s världsarvslista utgör. Detta innebär att inte enbart större städer med gammal kultur finns med på listan, utan även ett lokalsamhälle i Österbotten är med på lika grunder. Världsarvsstatusen utgör definitivt en ny möjlighet för Malax-Korsnäs bygden. Mycket hänger på oss själva, att utveckla vår delaktighet, bilda nätverk och bli en aktör på världsarvslistan. Projektet *Livet som lots/Fyrvaktaren på Moikipää fyr*, utgör här en bra början. *Uppgifterna är från en artikel till årets nummer av Maaseutu Plus – Landsbygd Plus Special Issue. Artikelskribenten Ann-Sofi Backgren är projektchef för projektet Livet som lots/Fyrvaktaren på Moikipää fyr.*

ALLA DÅLIGA VÄGAR BÄR TILL BYN ÅVIST – BYBORNA FRUSTRERADE
Problem med vägarna är vardagsmat i Åvist by i Pedersöre, Österbotten. Alla fyra grusvägar som leder till byn är i dåligt skick och ordföranden för byrådet Kristine Grön, liksom byinvånarna, är frustrerade för ingenting positivt tycks hända, trots att man år efter år vänder sig till tjänstemän och politiker, samt samlar in namn för att få till stånd en förbättring. Man har uppmanats ta kontakt med kommunen (kan inte göra något – statens vägar), den regionala ELY-centralen (för lite medel – ingen förbättring av grusvägarna) och riksdagsmännen. En pedersörebo, riksdagsman Mats Nylund, sitter i riksdagens kommunikationsutskott. Men ensam kan han inte göra något. Men vem är det som i praktiken bestämmer väganlagens storlek? De flesta som TV-programmet *Spotlight* talat med pekar mot finansministeriet och tjänstemännen där och inte kommunikationsministeriet. Det är kanske dit åvistborna skall vända sig i stället för att utnyttja de sedvanliga kanalerna? I slutändan är det i alla fall riksdagen som fattar beslut om väganlagen. Vad gäller våra vägar har Sakari Uimonen i en färsk undersökning, kommit fram till att en ansenlig del av våra vägar inte har grundförbättrats på 40 år. Värdet på det förfallande vägnätet är omdiskuterat, för Trafikverket talar om 15 miljarder, medan Uimonen hävdar att det åtminstone handlar om 50 miljarder. Trafikminister Anu Vehviläinen skakar bara på huvudet åt dylika summor – det finns ingen realistisk möjlighet att utverka vägpengar i miljardklassen som forskaren kräver. Hon pekar dessutom på statistik enligt vilken trafiksäkerheten har förbättrats trots problemen. *Uppgifterna är från TV-programmet Spotlight som sänds i FST5-kanalen. Informationen om programavsnittet Alla vägar bär till Åvist (1.12) finns under webbadressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/kolumnartikel.php?typ=spotlight>.*

LÄS ÄVEN DETTA

Förbindelser, kommunikation och tillgänglighet tema för nya numret av nättidningen Korvesta ja Valtateiltä

Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för glest bebodda områden utger årligen tre nättidningar, där man går in på den glest bebodda landsbygdens specialfrågor. I

tredje numret av *Korvesta ja Valtateiltä* tar man upp förbindelser, kommunikation och tillgänglighet. Den här gången behandlar man bl.a. *Bredband 2015*-projektet ur olika synvinklar, bl.a. finns en intervju med kommunikationsminister Suvi Lindén. I nättidningen hittar man även exempel på framtidens nättjänster, olika åldersgrupper som nätanvändare, samt aktuella ärenden som berör den glest bebodda landsbygden. *Nättidningen* (november 2010, 3/2010) finns att läsas (på finska) under adressen <http://www.korvesta-ja-valtateilta.fi/korvestajavaltateilta/uutiskirje/2010/3-2010/index.php>. Medlemmarna inom temagruppen, vars ordförande är Tytti Määttä, kommer från olika organ, t.ex. ministerier. Målet är att genom nättidningen föra fram glesbygdens liv och vardag, samt de saker som man ur områdets synvinkel ser å ena sidan som utmaningar och å andra sidan som möjligheter.

Glesbygdspolitiken lyfts fram i romanböcker

Den svenska författaren och programledaren Carin Hjulström har följt med situationen hur landsbygden dör ut på sina resor till och från sommarstugan på Gotland, och genom att skriva sina böcker ville hon lyfta fram glesbygdspolitiken. Båda hennes böcker *Finns inte på kartan* (2009) och *Hitta vilse* (2010) är två humoristiska böcker som handlar om journaliststuderande Frida Fors, som hamnar ut på en liten lokalredaktion i den lilla orten Bruseryd för att jobba som reporter. I ett av sina reportage skriver hon att det företag som ger ut telefonkatalogerna har bestämt att orter med färre än 100 invånare inte ska finnas med på deras kartor, vilket väcker starka reaktioner i Bruseryd som bara har 90 invånare. De anser att Fors har gett en alltför negativ vinkling av orten. Boken handlar således också om konflikten mellan nyinflyttare och gamla orsbor. Hjulström menar att det krävs förståelse hos båda parter för att komma överens. De gamla invånarna är ju beroende av de nya för att orten skall överleva, och av de nyinflyttade krävs social kompetens, samt förmåga att vara lyhörd för de gamla orsborna. Hjulström tror inte att det går att hitta några statliga lösningar, som att flytta statliga verk till glesbygden, för att rädda den. I stället måste glesbygden ta fasta på sina styrkor – gemenskapen och den varma stämningen som ofta saknas i större städer. Uppgifterna är hämtade från *YLE:s Internytt* (26.11) och finns under adressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/regionartikel.php?id=6396>. Se även info om hennes böcker på adresserna <http://www.adlibris.com/se/product.aspx?isbn=9137135120> respektive <http://www.adlibris.com/se/product.aspx?isbn=9174330403>.

Landsbygdsparlament vill lyfta upp landsbygden på agendan inför riksdagsvalet – stort diskussionstillfälle hålls i mars i Helsingfors

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) och landsbygdsnätverket ordnar i samarbete med riksdagens landsbygdsnätverk och landsbygdspolitiska ministergruppen 8.3.2011 kl. 12-19 på hotell Scandic Continental i Helsingfors ett diskussionstillfälle om landsbygdspolitik. Till Landsbygdsparlamentet inbjuds politiker, beslutsfattare och alla med intresse av landsbygdsutveckling – ca 400 personer väntas delta. Jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila öppnar tillfället. På plats finns även riksdagsgruppernas representanter. Genom diskussionstillfället vill man lyfta upp landsbygdsärenden och landsbygdsutvecklingens framtid för politisk diskussion, samt som valtema i riksdagsvalet 2011. Man får även höra politikernas synpunkter om landsbygden och ge dem ord på vägen med arbetet på riksdagsvalsområdet. Allmänheten är även väsentligen med och påverkar diskussionen. Motsvarande tillfällen har ordnats framgångsrikt i Järvenpää 1996 och i Helsinki Congress Paasitorni 2005. Uppgifterna är delvis från *YTR:s hemsida*, vilka finns (på finska) på adress http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/uutiset/maaseutuparlamenti_nostaa_maaseutuasiat_poliittiseen_keskusteluun.html.

Landsbygds-rådslaget drar till Syd-Österbotten

Det fjärde *Landsbygds-rådslaget* hålls måndag 17.1.2011 kl. 18-21 på Företagshuset Dynamo i Närpes. Kallade till träffen är landsbygdsaktörer från Syd-Österbotten. Syftet med *Landsbygds-rådslagen* är att plocka ut de viktigaste problemen i respektive region och komma överens om hur vi skall tackla dem. Arrangör är Svenska Temagruppen inom YTR. *Anmälan till Landsbygds-rådslaget i Närpes kan göras till Svensk Byaservice: Kenneth Sundman på tel. 06-320 4151, e-mail kenneth.sundman@studiecentralen.fi, eller Peter Backa på mobil 040 595 0444. Se Peter Backas mobilkamerafilmning från Landsbygds-rådslaget i Borgå 1.12 på hans blogg <http://peter-backa.blogspot.com/2010/10/blog-post.html> (Nätsändningar kring landsbygds politik från min mobil).*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--